

Egy nap az erdészet jegyében – beszámoló a Europe Direct Szeged szakmai programjáról

„Tiszteljük az erdőket, mert azok a mi jólétünk előmozdítói!”

(Bedő Albert)

2022. október 21-én egy harminc főből álló csapat indult útnak Szegedről Ásotthalom felé, hogy részt vegyek a Europe Direct szegedi irodája által szervezett szakmai kiránduláson, amely a „Küzdelem a klímaváltozással – erdészet a 21. században” elnevezést viselte. A Szekeres Ildikó vezette csoportot az Iroda jelenlegi és korábbi munkatársai, középiskolás tanulók és tanárai, valamint az SZTE Állam- és Jogtudományi Karának hallgatói és oktatói alkották. A programon képviseltette magát a Nemzetközi és Uniós Környezetjogi Kutatócsoport is, amely az SZTE ÁJTK berkeiben a környezetjogi kutatásokat folytató hallgatókat tömöríti.

A Szegedről Ásotthalomra történő rövid utazást követően még a délelőtt kezdetét vette a színes és sok izgalmat tartogató szakmai program. A csapatot a Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium látta vendégül. Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó igazgató asszony tartotta a program első előadását, amely az erdészeti oktatást helyezte központba. A Bedő Albert Iskolában zajló erdészeti képzés története egészen 1883-ig nyúlik vissza, amikor az iskolát megalapították az 1879. évi erdőtörvény nyomán. Ekkor kezdődött tehát az erdész szakemberek képzése, még Szeged-Királyhalmon, a mai Ásotthalom területén. Az iskola területén még megtalálni az első épületeket is, természetesen, azóta a képzés helyszíne jelentős bővítésre került. Az első erdőőri iskolák létrehozásának célja az volt, hogy az erdészeti feladatokat kizárólag szakképzett személyek lássák el. Története során erdészeti oktatásnak számos kihívással kellett szembenéznie. Ezek közé tartozott, hogy a trianoni békeszerződést követően az ásotthalmi intézmény volt az egyetlen erdészeti képzéshelyszín, amely Magyarország területén maradt. További alkalmazkodást igényel az állandó technikai fejlesztések köre, az automatizált erdőművelés iránti igény. Az utóbbi időszakban a képzést jelentősen módosította a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, jelentős kihívás elé állítva az erdészeti szakoktatásban dolgozókat.¹ Igazgató asszonytól megtudhatták, az iskolában többségében fiúk tanulnak, de egyes képzéseken, például a lovász szakmát tanulók között, jelentős a lány hallgatói létszám. A Bedő Albert iskola *„mélyen gyökerező hagyományokkal, szakmailag tapasztalt oktató gárdával és fejlődő gépparkkal veszi fel a lépést korunk elvárásaival.”*²

¹ Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó, „Az erdészeti szakképzés bemutatása” c. előadása alapján.

² Bedő Albert Iskola honlapja: <https://www.erdeszetiiskola.hu/>.

Az első előadást követően Andrési Pál az iskolai múzeumban kalauzolta végig a hallgatóságot, bemutatva az iskola történetét és az erdész szakma múltját. Utóbbihoz kötődően megismerhetők az erdészeti oktatásban és az erdészeti szakmában régen alkalmazott módszereket és eszközöket. Többek között a motoros fűrészekből is gazdag kiállítás várta az érdeklődőket. Ásotthalom története tekintetében Andrési Pál a királylátogatásról is szót ejtett. A települést a nagy árvíz után újjáépülő Szegedet meglátogató Ferenc József is megtekintette. A királylátogatásra 1883. október 16-án került sor, amely emlékére külső-ásotthalmi iskolát királyalmi iskolának, az Ásotthalom tanyai kapitányságot Királyhalom kapitányságnak nevezték el.

A terepi program előtt Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó újabb előadását hallgatta meg az érdeklődő közönség. Előadásában igazgató asszony kifejezetten a klímaváltozás kérdését helyezte a központba. Sajnálatos módon a napjainkban tapasztalható negatív klimatikus változások jelentős hatással vannak az erdők állapotára is. Többek között a csapadékmennyiség csökkenése, az aszályos időszakok gyengítik az erdők fájának ellenállóképességét, ezzel együtt a kártevők és kórokozók elszaporodnak, pusztítva az erdő értékes állományát. Ezt a jelenséget a csoport megfigyelhette saját szemével is az erdei séta során. További problémát jelent az invazív fajok elterjedése, a poloska fajok elszaporodása szintén a klímaváltozásnak köszönhető. Ugyanakkor, az idegen honos fajok elterjedése nem jelent feltétlenül negatív hatást, gondolva például az akácra. Az erdőségek és a fák számos ökoszisztéma szolgáltatást nyújtanak. Ide sorolhatóak: a homokmegkötés, a hó- és mezővédelem, a rekreációs lehetőségek és kikapcsolódás, a széndioxid-megkötés, a díszítés és levegőtisztítás, mikroklíma, fűtőanyag biztosítása.³ Az év fája program *„a közvetlen környezetünkben élő fákra és általában a természet fontosságára, mindennapi életünkben betöltött szerepére szeretné felhívni a figyelmet.”*⁴

Utolsó szakmai programként a szegedi csapatot Bánhidny Zoltán, az iskola egyik nevelőtanára kalauzolta az iskola kezelésében lévő tanulmányi erdőben, ahol a csapat mintegy másfél órás, néhány kilométeres gyalogutat tett meg. Az erdei séta a helytörténeti nevezetességnek számító ún. „Rúzsafától” kezdődött, amelyre a hagyomány szerint Rózsa Sándor mászott fel a pandúrok elől menekülve.

Juhász Antal szerint: *„Amikor Rúzsa Sándort a pandúrok kergették, s a fa alatt elvágatott, fölkapaszkodott az ágakra. Lova tovább szaladt, a pandúrok az üres nyergű lovat üldözték. Rúzsa Sándor a nyárfárul nézte üldözőit.”*

³ Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó 2022. október 21-én elhangzott előadása alapján.

⁴ A programról bővebben: <https://evfaja.hu/versenyrol>.

A csoport megcsodálhatta az erdő legöregebb fenyőjét is. Bánhidy tanár úr részletesen bemutatta az alföldi erdőség jellegzetes növényeit, felhívva a figyelmet a szárazság okozta hatásokra. A program lezárásaként erdei fajok hangja alapján kellett azonosítani azokat, amelyben a tájékozott középiskolás tanulók remekeltek. Sajnálatos módon, az utóbbi években, a határ közelében zajló illegális migráció jelentősen rontotta az erdő tisztaságát. A kirándulás során az eldobált szemét, hátrahagyott használati tárgyak rontották a természet szépségét. Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó igazgató asszony előadásában korábban említette, hogy az iskola bár jelentős szerepet vállalt a szemét összetakarításában, már nem áll rendelkezésre megfelelő erőforrás annak gyűjtésére és elszállítására. Remélhetően a következő időszakban sikerül majd megnyugtató megoldást találni erre a problémára.

A Bedőben töltött nap közös ebéddel zárult, amelyért külön köszönet illeti meg az iskola étkezdéjében dolgozókat.

A programon résztvevők értékes élményekkel és tudással gazdagodhattak. Ugyanakkor, szomorú látni a klímaváltozás kézzel fogható hatásait, amelyek már az alföldi tájakra is begyűrűztek, mindenkinek bizonyítékkul szolgálva. Nem vitatható, napjaink egyik legfontosabb kérdése a környezetvédelem, nem véletlen, hogy a szegedi Europe Direct iroda is számos programban helyezte már középpontba ezt a mindenki számára oly fontos kérdést.

Köszönet illeti meg a program szervezőit, különösen Szekeres Ildikót, illetve a Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium oktatóit, akik vendégül látták a szegedi csoportot!

Szeged, 2022. október 24.

A beszámolót készítette:

Dr. Sziebig Orsolya Johanna

SZTE ÁJTK Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék, adjunktus

Nemzetközi és Uniós Környezetjogi Kutatócsoport alapító-vezető